

Aftale om budget 2024 og overslagsårene 2025-2027

Store dele af dansk økonomi er bremset op det seneste 1½ års tid som følge af effekten af krigen i Ukraine og en periode med meget høje prisstigninger. Udviklingen i første halvår af 2023 tyder imidlertid på, at afmatningen i dansk økonomi bliver noget mildere end hidtil forventet fra økonomiministeriets side. Dette har medført en betydelig opjustering af forventningerne til udviklingen i økonomien i de kommende år.

Samtidigt har skatteministeriet, midt i kommunernes budgetlægning, udmeldt ændrede skøn for de forventede indtægter fra ejendomsskatter, der i væsentlig grad afviger fra de hidtidige forventninger.

Disse forhold har ændret de økonomiske forudsætninger for kommunens budgetlægning i positiv retning men indebærer også øget usikkerhed – også i forhold opgørelsen af det økonomiske råderum.

Aftalepartierne har med det afsæt indgået en budgetaftale for 2024-2027, hvor det er prioriteret at fastholde en ansvarlig styring af kommunens økonomi og foretage risikoafdækning i overslagsårene i forhold til større økonomiske tilbageslag. Det er herudover i særlig grad prioriteret at give bedre økonomiske rammer til socialområdet. Med aftalen løfter aftalepartierne således områdets samlede budget med 21,4 mio. kr. i 2024 og 17,6 mio. kr. årligt i 2025 og frem (inkl. demografiregulering).

På de øvrige serviceområder er det blandt andet prioriteret at gennemføre en idrætspakke og videreføre ekstra midler til 2-lærerordning på folkeskoleområdet samt puljen til naturgenopretning. Samtidigt er der prioriteret midler til specialskoleområdet for at mindske kravet om behovet for tilpasninger i 2024 og frem.

Aftalen indeholder også en række nye investeringer på anlægsområdet. Blandt andet er der fundet midler til byggeri af en ny Dronningborghal, et nyt magasin til Stadsarkivet, yderligere en ny daginstitution samt ekstra midler til vedligehold af kommunens bygninger.

Med aftalen sætter aftalepartierne endvidere midler af til opstart af arbejdet med Fremtidens Randers – et strategisk og tværgående arbejde der hen over de kommende 10-15 år skal løfte og ændre borgernes forudsætninger, så markant flere kan blive selvforsørgende.

Budgetændringer som følge af demografisk udvikling

Aftalepartierne ønsker at fastholde, at budgetterne på de store serviceområder reguleres i takt med de demografiske ændringer i befolkningen. Den beregnede stigning fra 2023 til 2024 på i alt 33,9 mio. kr. udmøntes derfor fuldt ud til fagområderne fra den centralt placerede demografipulje jf. tabellen nedenfor:

Demografiregulering (1.000 kr.)*	2024	2025	2026	2027
Dagtilbud	503	503	503	503
Social	9.646	9.646	9.646	9.646
Omsorg	23.705	23.705	23.705	23.705

*Demografireguleringen på skoleområdet er allerede indeholdt i basisbudgettet 2024-2027.

De beregnede stigninger fra 2025 og frem fastholdes i den centralt placerede demografipulje og vil blive udmøntet i forbindelse med de kommende års budgetlægninger.

Fremtidens Randers – strategi (1,25 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025)

Randers Kommune har en unik beliggenhed mellem de to store universitetsbyer Aarhus og Aalborg. I det samlede østjyske nærrområde bor der 1 mio. mennesker, der er 26.000 virksomheder og mere end 200.000 arbejdspladser.

Den økonomiske vækst i Danmark i de seneste år har været god for kommunen, og der har været fart på udviklingen og byggeriet af nye boliger. Udviklingen har dog også blotlagt nogle grundlæggende, strukturelle udfordringer, som der skal tages fat om. Godt 10% af alle voksne i Randers Kommune er på overførselsindkomst - og vi ligger som nr. 97 ud af 98, når ministeriet opgør den forventede andel af borgere på overførselsindkomst i landets kommuner.

Årsagerne ligger bagud i tid, og der kræves store greb og et langt sejt træk for at vende udviklingen. I Vision 2030 har byrådet slået tonen an med ambitionen om "en beskæftigelse klart over landsgennemsnittet", "stor social mobilitet", "forbedret sundhedstilstand" og ønsket om, at "markant flere får en ungdomsuddannelse".

Med afsæt i visionen ønsker aftalepartierne, at byrådet, hele den kommunale organisation (herunder Randers Kommune som arbejdsplads), det lokale erhvervsliv og civilsamfund samles om et 'generationsprojekt'. Et projekt der skal sikre, at langt flere borgere får gode livschancer, en uddannelse, fodfæste på arbejdsmarkedet samt muligheder for at bringe deres egne ressourcer i spil. Et projekt der skal løfte den socioøkonomiske profil i kommunen og bane vejen for 'Fremtidens Randers'.

Med Fremtidens Randers ønsker aftalepartierne at udvikle en ny dimension i arbejdet med udviklingen af kommunen – et strategisk og systematisk arbejde med at skabe rammer, der løfter og udvikler borgernes sundhed, kompetencer og kvalifikationer, øger deres livschancer og i højere grad gør dem i stand til leve et aktivt liv og være selvforsørgende.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der skal udarbejdes en strategi med en tilhørende plan for, hvordan udfordringen kan tilgås helhedsorienteret. Forvaltningen anmodes i første omgang om at lave et oplæg til proces, der kan fremsendes til politisk behandling. Efterfølgende skal der frem imod budget 2025-2028 afdækkes muligheder og opbygges viden, som kan danne grundlag for udarbejdelse af en egentlig strategi.

Som en del af processen forudsættes det, at der bliver brug for såvel inddragelse af eksterne eksperter og samarbejdspartnere samt involvering af medarbejderne. Til finansiering af de afledte udgifter forbundet med udvikling af strategien og igangsætning af planen, er aftalepartierne enige om at afsætte 1,25 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025.

DM SKILLS i Randers 2026 (3 mio. kr. i 2026)

Det er afgørende for Randers Kommune og for virksomhederne i kommunen at have adgang til de bedste faguddannede kompetencer. I Randers Kommune findes et særdeles velfungerende og kvalificeret udbud af erhvervsuddannelser. Der er imidlertid behov for løbende at holde fokus på, at så mange unge som muligt har lyst til at tage en erhvervsuddannelse.

SKILLS og de årlige konkurrencer i erhvervsuddannelserne er et vigtigt redskab til, at så mange unge som muligt får interesse for at tage en erhvervsuddannelse. Aftalepartierne er derfor enige om, at der afsættes 3 mio. kr. med henblik på, at Randers Kommune søger om værtskabet for danmarksmesterskabet i SKILLS i 2026.

Investeringer i velfærdsteknologi (2 mio. kr. årligt i 2024-2026)

Byrådet besluttede i marts 2023 en ny strategi for velfærdsteknologi på social- og omsorgsområdet. Aftalepartierne ønsker i forlængelse heraf, at der i højere grad arbejdes med at indføre ny teknologi, som kan understøtte, at ældre såvel som borgere med handicap og psykiske diagnoser øger deres mulighed for at leve en mere selvstændig og selvtilrettelagt hverdag.

Øget anvendelse af velfærdsteknologi bliver samtidig et helt nødvendigt redskab, hvis den kommunale velfærd skal opretholdes og udvikles i en fremtid med stigende mangel på arbejdskraft.

Aftaleparterne er derfor enige om, at der afsættes et rammebeløb på 2 mio. kr. årligt i 2024-2026 til investeringer i velfærdsteknologi på social- og omsorgsområdet. Beløbet afsættes centralt under økonomiudvalget og udmøntes administrativt. Forvaltningen anmodes samtidigt om at indarbejde en afrapportering ift. anvendelsen af midlerne som en del af årsregnskabet.

Afbureaukratisering – forenkling og mere tid til kerneopgaverne

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2023-2026 blev der igangsat en proces, som skal sætte endnu større fokus på forenkling og afskaffelse af overflødige arbejdsgange og administrationsopgaver – på alle niveauer i organisationen. Målet var – og er fortsat - at skabe mere tid til kerneopgaverne.

Aftalepartierne kan med tilfredshed konstatere, at det igangsatte afbureaukratiseringsprogram foreløbigt har resulteret i 927 forslag og idéer fra medarbejderne. Aftalepartierne sætter stor pris på medarbejdernes engagement i processen og vil gerne anerkende indsatsen.

De mange forslag spænder vidt, og forvaltningen skal nu foretage en gennemgang med henblik på prioritering og fastlæggelse af en proces for det videre arbejde - en proces der også skal indeholde involvering af medarbejderne via MED-systemet.

Aftalepartierne ønsker, at arbejdet med afbureaukratisering – herunder særligt regelforenkling og mindre dokumentationskrav - skal fortsætte og fremover skal være et integreret fokusområde i fagområdernes virke.

Forvaltningen anmodes i forlængelse heraf om at fremsende en endelig afrapportering til byrådet om arbejdet primo 2024. Afrapporteringen skal blandt andet indeholde en beskrivelse af, hvordan forvaltningen vil arbejde videre med forslag, som administrativt kan besluttes gennemført, beskrivelse af prioriterede forslag, som lokalt forudsætter politisk stillingtagen, samt overvejelser om, hvorledes der kan arbejdes videre med forslag, som forudsætter ændringer i lovgivning mv.

Som en del af afrapporteringen bedes der endvidere indarbejdet overvejelser om, hvorledes medarbejderne fremadrettet vil kunne komme med idéer til ændringer – eksempelvis som en form for intern udfordringsret.

Administration – borgerrettet og effektiv

Aftalepartierne er enige om, at de kommunale kerneopgaver og løsningen af de administrative opgaver hænger tæt sammen. En lang række af de administrative opgaver er i sig selv borgerrettede, mens andre er direkte afledt af eller en forudsætning for, at kerneopgaven for borgerne kan løses.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at de fremkomne idéer fra medarbejderne i afbureaukratiseringsprogrammet ikke skal anvendes som begrundelse for gennemførelse af yderligere administrative besparelser. I stedet er aftalepartierne enige om, at forvaltningen arbejder videre med afbureaukratisering (jf. ovenstående tekst).

Aftalepartierne lægger samtidigt stor vægt på, at kommunen drives effektivt. I forlængelse heraf konstaterer aftalepartierne med tilfredshed, at Randers Kommunes udgifter til central administration ligger blandt landets laveste.

I forhold til det i økonomiaftalen indgåede samarbejdsprogram mellem regeringen og KL om administrative forenklinger, er aftalepartierne enige om, at der årligt - i forbindelse med kommende år budgetlægninger – tages konkret stilling til, om gennemførte tiltag kan udmøntes som besparelser i Randers Kommune. Aftalepartierne er samtidigt enige om, at den i budget 2023-2026 forudsatte administrative besparelse på 1,5 mio. kr. i 2024 og frem udmøntes af direktionen.

Anlægsområdet (investeringer indeholdt i basisbudgettet)

Kommunens budget på anlægsområdet skal hen over de kommende år løftes – det er der brug for i forhold til både vedligehold af kommunens eksisterende anlægsaktiver og understøttelse af kommunens fortsatte udvikling og vækst.

Der er på det skattefinansierede område i basisbudgettet 2024-2027 afsat i alt 717,5 mio. kr. til anlæg. Dertil kommer overførsler fra 2023 som kan opgøres endeligt i forbindelse med det kommende regnskab. De afsatte midler i basisbudget 2024-2027 omfatter blandt andet:

- Midler til et nyt plejecenter i Dronningborg - servicearealerne (i alt 26,1 mio. kr.)
- Midler til bedre indeklima i skolerne og skoleudvikling (i alt 73 mio. kr.)
- Midler til bedre indeklima på dagtilbudsområdet (i alt 11,2 mio. kr.)
- Midler til bygningsvedligehold (i alt 201,5 mio. kr.)
- Energibesparende foranstaltninger (17,1 mio. kr. årligt)
- Naturforvaltningsprojekter (3,5 mio. kr. årligt)
- Ramme til sikre skoleveje og cykelstier (i alt 2,6 mio. kr. årligt)
- Midler til breddeidræt, idrætsanlæg og konkrete projekter på idrætsområdet for i alt 21,3 mio. kr.
- Midler under landdistriktsudvalget til område- og byfornyelse mv. – i alt svarende til udgifter for 37,6 mio. kr. i budgetperioden.

Basisbudgettet indeholder endvidere en videreførelse af opsparingen til Klimabroen. Ved udgangen af budgetperioden 2024-2027 forventes opsparingen til broen at være i alt ca. 169 mio. kr.

Børn og Familie

Kapacitet på dagtilbudsområdet - ny daginstitution (i alt 38 mio. kr.)

Randers Kommune er i vækst og har et stigende børnetal. Dette skaber behov for en udbygning af dagtilbudskapaciteten i de kommende år. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der afsættes i alt 38 mio. kr. i 2025-2026 til byggeriet af en ny daginstitution til 100 børnehavebørn og 50 vuggestuepladser. Med kapacitetsudvidelsen forbedres kommunens muligheder for at give det enkelte barn en plads i det dagtilbudsdistrikt, hvor barnet har bopæl.

Kommunens begrænsede økonomiske midler stiller krav om den bedst mulige udnyttelse af den kapacitet, der er til rådighed. På baggrund af forvaltningens anbefaling i det fremsendte budgetmateriale, er aftalepartierne derfor enige om, at der igangsættes en proces med henblik på at undersøge mulighederne for en bedre udnyttelse af kapaciteten på dagtilbudsområdet – herunder løsninger, der i højere grad er fremtidssikret og bæredygtige både fagligt og økonomisk i forhold til institutionsstørrelser. Processen gennemføres med henblik på, at forvaltningen kan lave en afrapportering med tilhørende anbefalinger i forbindelse med budget 2025-2028.

Meritpædagoger og PAU

Aftalepartierne er optaget af, hvorledes uddannelsesniveaue på dagtilbudsområdet kan løftes, så målsætningen om en andel på 65% uddannede pædagoger på dagtilbudsområdet kan indfries. Aftalepartierne lægger i den forbindelse stor vægt på, at kommunen arbejder for, at ufaglærte medarbejdere på dagtilbudsområdet samt pædagogiske assistenter motiveres til at uddanne sig til pædagoger.

I forlængelse heraf har aftalepartierne med tilfredshed noteret sig, at der planlægges opstart af et nyt hold februar 2024 på uddannelsen som pædagog (meritbaseret) hos VIA, ligesom forvaltningen arbejder på at øge antallet af allerede ansatte pædagogmedhjælpere, der uddanner sig til pædagogiske assistenter (EUV1), samt nyansættelser direkte ind i en uddannelsesstilling til pædagogisk assistent.

Vuggestuegruppe – reservation af midler (1,55 mio. kr. i 2025)

Aftalepartierne er enige om, at der frem imod budget 2025-2028 skal laves en afdækning af mulighederne for at etablere en vuggestuegruppe. Aftalepartierne reserverer foreløbigt 1,55 mio. kr. i anlægsmidler (inkl. inventar) i 2025 til at realisere et eventuelt projekt.

Familieområdet – handleplan (1,3 mio. kr. i 2024 og 2025)

Aftalepartierne konstaterer med tilfredshed, at der på familieområdet er udarbejdet en faglig-økonomisk handleplan, der i løbet af de kommende år gradvis vil genskabe den økonomiske balance på området. Aktuelt arbejder familieområdet især med rekruttering og fastholdelse af plejefamilier, reduktion i antallet af unge med alvorlige spiseforstyrrelser og implementering af Barnets Lov.

Den økonomiske udvikling på området i 2023 svarer til forventningerne i handleplanen. Aftalepartierne forudsætter, at fagudvalget i samarbejde med forvaltningen følger udviklingen tæt – herunder udviklingen i centrale nøgletal, der også gør det muligt kvartalsvis at følge den mængdemæssige udvikling på området.

Aftalepartierne er samtidigt enige om, at familieområdet tilføres 1,3 mio. kr. i 2024 og 2025 til arbejdet med handleplanen – herunder videreførelse af de elementer fra projektet My Way, som kan bidrage til, at målsætningerne i handleplanen indfries.

Refusion særligt dyre enkeltsager - familieområdet

I forbindelse med budget 2023-2026 fremgik det, at familieområdets eventuelle overtagelse af indtægtsbudgettet for refusion særligt dyre enkeltsager skulle vurderes i forbindelse med budget 2024-2027. Aftalepartierne er enige om, at beslutningen udskydes til budget 2025-2028. På familieområdet fastholdes den nuværende ordning i særligt dyre enkeltsager således i 2024, hvor mer-/mindreindtægter på statsrefusion udlignes via kassen.

Skole og Uddannelse

Prioritering af skoleområdets anlægsmidler – og udbygning af kapacitet i Sydbyen

På skoleområdet giver væksten i Sydbyen kapacitetsudfordringer i de kommende år. Aftalepartierne er enige om, at disse udfordringer skal løses med de allerede afsatte anlægsmidler på skoleområdet.

I perioden 2023-2027 er der i alt 131,1 mio. kr. til rådighed fra Randers Kommunes skoleudbygningsplan. Hertil kommer, at der i perioden 2023-2024 er 10,8 mio. kr. til forbedring af indeklimaet, som endnu ikke er disponeret.

Aftalepartierne er enige om, at der fra den samlede anlægsramme på skoleområdet prioriteres 90 mio. kr. til udbygning af kapaciteten i Sydbyen ved at etablere flere årgangsspor. Som besluttet i byrådet (juni 2023) iværksættes en proces med de berørte skolers bestyrelser, medarbejdere og ledelser, så de involveres i at finde den bedst mulige løsning på kapacitetsudfordringerne i Sydbyen.

Aftalepartierne er samtidigt enige om, at der fra anlægsrammen på skoleområdet anvendes 0,5 mio. kr. i 2024 til en didaktisk og pædagogisk analyse af skolernes bygningsmasse. Analysen skal belyse, hvordan skolerne kan imødekomme de nuværende faglige krav og understøtte et spændende fagligt miljø, der bl.a. styrker læringsmiljøerne og inklusionsindsatsen.

Analysen skal bruges som grundlag for en revurdering af udmøntningen af skoleudviklingsmidlerne – og skal også være med til at sikre, at kapacitetsudvidelserne i Sydbyen kan gennemføres på en måde, hvor skolebygningerne understøtter et spændende fagligt undervisningsmiljø.

Aftalepartierne er i forlængelse heraf enige om, at prioriteringen af anlægsmidlerne til forbedring af skolernes indeklima så vidt muligt skal ses i en sammenhæng med den nye reviderede skoleudviklingsplan.

Sorggrupper (100.000 kr. i 2024 og 2025)

I forbindelse med Budget 2022-2025 blev der afsat 0,1 mio. kr. i 2022 og 2023 til skoleområdets arbejde med børn ramt af sorg. Aftalepartierne er enige om, at indsatsen skal videreføres og afsætter midler hertil i 2024 og 2025.

Løft til 2-lærerordninger – videreførelse (3 mio. kr. i 2025)

Byrådet har i 2022-2024 bevilget 3 mio. kr. årligt til 2-lærerordninger i folkeskolen. Midlerne svarer til ca. 5 fuldtidslærerstilling, der fordeles mellem de 19 folkeskoler. Aftalepartierne er enige om, at løftet skal videreføres i 2025, og afsætter 3 mio. kr. til formålet.

Klasseloft 0-2. klasse (0,9 mio. kr. årligt i 2023-2025)

Folketinget har vedtaget at sænke klasseloftet fra 28 til 26 elever i 0.-2. klasse. Ordningen indføres gradvis og forventes at medføre en mindre stigning i antallet af skoleklasser i Randers Kommune.

På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at forudsige, hvor behovet for flere klasser vil opstå. Randers Kommune har modtaget 0,9 mio. kr. årligt i perioden 2023-2025 til at finansiere afledte anlægsudgifter som følge af den ændrede lovgivning. Aftalepartierne er enige om, at der skal tages højde for behovet for afledte anlægsudgifter i forbindelse med arbejdet med skoleudviklingsplanen. De modtagne midler tilføres på den baggrund den samlede anlægsramme for skoleudbygningsplanen.

Aftalepartierne er samtidigt enige om, at de vil arbejde for, at der landspolitisk træffes beslutning om, at klasseloftet på 26 elever indføres fra 3. klasse og opefter, i takt med at 0. klasse (fra skoleåret 2024/2025) bliver ældre.

Sporarbejdet på skoleområdet og kompetenceudvikling

Sporarbejdet på skoleområdet har fokus på at styrke kvaliteten på både almen og specialområdet, hvor der arbejdes med en ny kvalitetsmodel. Som en integreret del af dette kvalitetsarbejde lægger aftalepartierne vægt på, at der også sker en afdækning af hvilke kompetencebehov der vil opstå i at imødekomme eventuelle nye krav og forventninger til de pædagogiske og didaktiske fagligheder på skoleområdet – på såvel almen som specialområdet.

Flere med i skolestart – oplæg til mulig investeringsmodel

Aftalepartierne bakker op om den igangsatte proces med kvalitetsudvikling på skoleområdet (det såkaldte 'sporarbejde'). Spor 2 handler om udvikling af kommunens specialundervisningstilbud og ønsket om at skabe en skole med deltagelsesmuligheder for flere. Aftalepartierne er i den forbindelse nysgerrige på at finde nye veje til at nå dette mål, som også fremhæves i uddannelsespolitikken.

Frem imod budget 2025-2028 er aftalepartierne derfor enige om, at der skal udarbejdes et forslag til et konkret forsøg med en investeringsmodel på skoleområdet. Målet for forsøget skal i første omgang være at skabe en indskoling, hvor alle elever er tilknyttet almenklasserne. Med forsøget skal det på et par udvalgte skoler afsøges, hvordan elever med specialpædagogiske behov kan understøttes gennem udvidet anvendelse af 2-lærerordninger, fleksible undervisningsmiljøer, etablering af specialpædagogiske teams mm. Forsøget skal ligeledes vise, om udgifterne forbundet hermed kan finansieres via reducerede udgifter til vikarer og færre udgifter til elever i specialundervisningstilbud.

E-sport på skoleområdet (220.000 kr. i 2024)

Aftalepartierne er enige om at afprøve e-sportserfaringerne på to folkeskoler, som allerede har it-udstyret. Målet er at afsøge om brug af e-sport kan styrke fraværsindsatsen. Der afsættes 220.000 kr. til formålet i 2024.

Almenskolen – udsættelse af effektiviseringskrav (2,7 mio. kr. i 2024)

Aftalepartierne er enige om, at det i budgettet indarbejdede effektiviseringskrav på det almene skoleområde i 2024 udsættes. Kravet på 2,7 mio. kr. tilbageføres derfor skoleområdet budget i 2024.

Specialskeleområdet (1 mio. kr. årligt i 2024 og frem)

Aftalepartierne er enige om at reducere den allerede indarbejdede budgetreduktion på specialskoleområdet med 1 mio. kr. i 2024 og frem. Den resterende budgetreduktion gennemføres som forudsat. Aftalepartierne lægger i den forbindelse vægt på, at Trekløverskolens budget i 2024 herefter vil ligge på niveau med det forbrug skolen forventer i 2023.

Aftalepartierne er desuden enige om, at der skal sikres et forbedret vidensamarbejde mellem PPR, Skolernes Udviklingscenter og specialskoleområdet. Samtidigt lægger aftalepartierne stor vægt på den fortsatte udvikling af kvaliteten på både Trekløverskolen og specialundervisningsområdet generelt gennem etablering af et fælles kommunalt specialteam, der bl.a. skal understøtte skolernes arbejde med inklusion gennem videndeling, erfaringsudveksling og praksisnære kompetenceudvikling i forlængelse af skoleudviklingsarbejdets "Spor 2".

Løft af fritidspædagogikken

I 2023-2025 modtager Randers Kommune 8,1 mio. kr. årligt fra Børne- og Undervisningsministeriets puljemidler til løft af fritidspædagogikken i SFO'er og fritidshjem. Midlerne skal understøtte områder med høj andel af sårbare og udsatte børn.

Aftalepartierne er enige om, at midlerne fordeles til det samlede fritidsområde med særligt fokus på de institutioner, der er i målgruppen for puljemidlerne. Det pædagogiske faglige arbejde skal i forlængelse heraf fokusere på tre fælles indsatsområder, som udspringer af Børne- og Unge politikken og Uddannelsespolitikken: 1) Fællesskaber for alle, 2) Medbestemmelse – børns stemmer skal høres og 3) Bevægelse og sundhed for alle. Aftalepartierne er enige om, at indsatsområdet vedrørende bevægelse og sundhed også omfatter fokus på idræt med inddragelse af de erfaringer der er oparbejdet i regi af IFO.

I forbindelse med anvendelsen af midlerne opfordrer aftalepartierne til, at ansættelserne af nyt personale i størst mulig grad sker i faste pædagogstillinger med henblik på at styrke rekrutteringsmulighederne.

Projekt RUN (0,63 mio. kr. årligt i 2024 og 2025)

Projekt RUN er en særlig indsats for unge, som har vanskeligt ved at deltage i FGU og STU. Projektet er forankret i Ungdomsskolen. Aftalepartierne er enige om, at Projekt Run skal videreføres og afsætter 0,63 mio. kr. til dette i 2024 og 2025.

Skoleområdets demografimodel – indregning af udgifter til undervisning af anbragte børn

Der har i de senere år været stigende udgifter til undervisning af børn og unge fra Randers Kommune, der er anbragt uden for kommunen. Der tages ikke særskilt højde for denne udgiftstype i skoleområdets demografimodel.

Aftalepartierne ønsker på den baggrund, at forvaltningen udarbejder en vurdering af, hvordan udgifter til undervisning af anbragte børn (udenfor kommunen) kan indarbejdes i skoleområdets demografimodel.

Vurderingen udarbejdes med henblik på, at den kan fremsendes som en del af budgetmaterialet 2025-2028 med henblik på, at der kan træffes beslutning om regulering fra og med 2025.

Fritidsjobprojekt - Talents of Tomorrow (0,73 mio. kr. årligt i 2024 og 2025)

Aftalepartierne er enige om at videreføre fritidsjobprojektet Talents of Tomorrow i yderligere to år. Der afsættes 0,73 mio. kr. til formålet i 2024 og 2025.

I den nye aftale med Randers FC om videreførelse af projektet forudsætter aftalepartierne, at antallet af unge, som kan deltage i projektet, er uændret, og at der fortsat skal reserveres 1/3 af pladserne til unge fra landdistrikterne.

Social- og beskæftigelsesområdet

Socialområdet – fingerplanen, et varigt løft og håndtering af gæld (8 mio. kr. årligt fra 2024 og frem)

I Randers Kommune såvel som i landets øvrige kommuner ses en stigning i udgifterne til det specialiserede socialområde. Det skyldes primært stigende gennemsnitspriser på botilbud, hvilket bl.a. afspejler sig i, at antallet af sager med udgifter over 1 mio. kr. årligt er steget markant.

Udviklingen har medført en økonomi i ubalance, og der er oparbejdet en stor gæld på området fra tidligere år - og gælden forventes yderligere at stige i 2023.

Der er med budgetmaterialet fremlagt en fingerplan, der sætter en langsigtet retning for udviklingen af det specialiserede socialområde i Randers Kommune. Fundamentet for planen er de bærende principper, der blev fastlagt i budget 2023:

- At flere opgaver skal løses i Randers Kommune, når faglighed og økonomi kan matche det eksterne alternativ.
- At understøtte borgernes mestring af eget liv og dermed mindske behovet for kommunal hjælp og støtte.
- At investere i at udbygge kommunens tilbudsvifte med tiltag, der har et fagligt og økonomisk potentiale

Aftalepartierne er enige om, at Fingerplanen skal danne rammen for de kommende års udvikling af socialområdet, og at de 7 nye initiativer beskrevet i den fremsendte plan iværksættes. Disse er:

1. Digital først/virtuel støtte – initiativet målrettes de lette målgrupper i mestringsvejledningen, hvor dette er foreneligt med deres funktionsniveau og støttebehov.
2. Følgeskab og ledsagelse i nye fællesskaber sammen med civilsamfundet
3. Styrket fokus på tabt arbejdsfortjeneste
4. Styrket fokus på udadreagerende adfærd
5. Gennemgang af tekniske forhold i kontrakter med private leverandører
6. Team God Arbejdsplads
7. Fra byggeplan til første tilsyn – videre kapacitetsopbygning

De syv nye initiativer forventes at kunne bidrage til yderligere at afbøde udgiftsudviklingen på socialområdet med 6,5 mio. kr. i 2027. Samlet set forventes allerede vedtagne initiativer og nye forslag til budget 2024-27 at afbøde udgiftsudviklingen med godt 74 mio. kr. i 2027 og frem.

Aftalepartierne er herudover enige om at prioritere et varigt løft til socialområdet på 8 mio. kr. årligt i 2024 og frem, og at der som beskrevet i det fremsendte budgetmateriale fremadrettet tages stilling til mulighederne for nedskrivning af socialområdets oparbejdede gæld i forbindelse med årsregnskabet.

Børnehandicap (3,8 mio. kr. i 2024)

Der blev i budget 2022-25 afsat 3,8 mio. kr. årligt i 2022-23 til styrkelse af børnehandicapområdet som en del af den økonomiske handleplan på socialområdet (nu Fingerplanen). Midlerne blev afsat med en indbygget forudsætning om, at opprioriteringen ville bidrage positivt på socialområdets økonomi.

Den del af initiativet, der vedrører en styrket tilbudsvifte såsom professionelt barnepige- og kontaktpersonkorps og et fleksibelt aflastningstilbud i regi af Lucernevejens Børnehave, er iværksat. Børnehandicap myndighed har imidlertid ikke fungeret optimalt pga. sygemeldinger og vakante stillinger, og der er derfor en igangværende handleplan for genopretning af afdelingen. Handleplanen betyder, at der bl.a. er lavet en ny organisation i myndighedsafdelingerne på socialområdet med ny ledelsesstruktur, brug af ekstra vikarer og nyt IT-system. Det oprindelige initiativ er derfor endnu ikke fuldt ud gennemført.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om at videreføre bevillingen på 3,8 mio. kr. i 2024 med det sigte at stabilisere afdelingen og sikre god faglig drift. Det ekstra år skal sikre, at den faglige praksis stabiliseres, sikre forbedret tværfagligt samarbejde mellem Børnehandicap og Børn & Skole, og at afdelingens gode praksis forankres med stabile medarbejdere samt godt helhedsorienteret samarbejde med børn og forældre. Derved forventes de positive økonomiske effekter af investeringen i børnehandicap fra 2025 og frem, at kunne opnås.

Aftalepartierne er i forlængelse heraf også enige om, at der til budget 2025-2028 skal udarbejdes en vurdering af effekterne af den samlede investering i børnehandicapområdet.

Tilskud til foreninger og frivillige organisationer (1,075 mio. kr. i 2024 og 575.000 kr. i 2025)

Aftalepartierne er enige om at videreføre følgende tilskud:

- Feriecamp 500.000 kr. i 2024
- SAM-foreningen 575.000 kr. i 2024-2025 – tilskuddet finansieres af §18-midler

Beskæftigelsesområdet – midler til forstærket indsats (2 mio. kr. årligt i 2024-2025)

Der er i perioden 2020-2023 afsat 2 mio. kr. årligt til en styrket sagsbehandling på Jobcenteret for at sikre hurtig og effektiv sagsbehandling til borgere og rekruttering til virksomheder.

Set i lyset af den fortsatte mangel på arbejdskraft i flere brancher, kombineret med at relativt flere borgere er i de målgrupper, der er længere væk fra arbejdsmarkedet, er aftalepartierne enige om, at den styrkede indsats skal videreføres i yderligere to år. Aftalepartierne afsætter 2 mio. kr. til formålet i 2024 og 2025 og ønsker, at den styrkede indsats målrettes i forhold til hurtigere afklaring af den enkelte og et styrket fokus på, at borgerne skal i arbejde.

Arbejdsmarkedsområdet – investeringsmodeller (investering på 8,3 mio. kr. årligt i 2024 og 2025)

Randers Kommune har særlige udfordringer med mange borgere i den erhvervsdygtige alder uden for arbejdsmarkedet. Med afsæt i byrådets Vision 2030 og den nyligt vedtagne beskæftigelsespolitik, er aftalepartierne derfor enige om at igangsætte følgende tre investeringsmodeller på arbejdsmarkedsområdet i 2024-2025 jf. det udsendte budgetmateriale:

- **Fastholdelse af Flere skal med:** Beskæftigelsesområdet har siden december 2017 været del af "Flere skal med" projekterne finansieret af Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering (STAR). Bevillingen udløber med udgangen af 2023. Gennem "Flere skal med" indsatsen er personer på kanten af arbejdsmarkedet kommet i småjobs og beskæftigelse. Udgiften på i alt 2,5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025 finansieres af forudsatte mindredgifter under indkomstoverførsler.
- **Sygedagpengeområdet:** Investering på 3 mio. kr. årligt i 2024 og 2025 til en hurtigere og bedre sagsbehandling på sygedagpenge og jobafklaringsområdet. Investeringen finansieres af sparede forsørgelsesudgifter til sygedagpenge og jobafklaring.
- **Dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere:** Investering på 2,8 mio. kr. årligt 2024 og 2025 med henblik på en målrettet indsats for de grupper af dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere som risikerer at være langvarigt på forsørgelse. Indsatsen, som indgår som en del af tilbudsviften, finansieres af sparede forsørgelsesudgifter på arbejdsløshedsdagpenge og kontanthjælp.

Kronjyllands Veteraner (150.000 kr. årligt i 2024 og 2025)

Aftalepartierne er enige om at videreføre tilskuddet til Kronjyllands Veteraner med 150.000 kr. årligt i 2024 og 2025. Tilskuddet finansieres i 2025 med 150.000 kr. fra de allerede afsatte veteranmidler i budgettet.

Omsorgsområdet

Genstart af proces vedr. byggeri af nyt plejecenter i Dronningborg

Det store Dronningborg-projekt med integreret daginstitution, plejecenter og idrætshal blev efter udbuddet i efteråret 2021 annulleret som følge af, at det samlede projekt ikke kunne opføres for den udbudte sum.

Siden er der besluttet opført en daginstitution på den afsatte grund, og med nærværende aftale er der truffet beslutning om opførelse af en ny Dronningborg-hal. I forlængelse heraf er aftalepartierne enige om, at processen med opførelsen af det nye plejecenter i Dronningborg skal genstartes i efteråret 2023.

Omdannelse af ældreboliger med kald – fase 2 (i alt 15,7 mio. kr.)

I de kommende år vil antallet af de ældste ældre (+85-årige) i Randers Kommune stige kraftigt. Det betyder, at der forventes at blive behov for væsentligt flere plejeboliger. En fremskrivning i boligplanen udarbejdet sidste år vurderer, at behovet frem til 2033 vil være ca. 500 yderligere boliger.

En del af dette ekstra behov skal tilvejebringes ved at omdanne en række ældreboliger med kald, hvor efterspørgslen er faldende, til plejeboliger.

Byrådet har i august 2023 godkendt fase 1 med omdannelse af 119 ældreboliger med kald til ca. 108 plejeboliger, idet der ved omdannelsen er behov for yderligere servicearealer. Af boligplanen fremgår det, at yderligere 81 ældreboliger med kald på lignende vis kan omdannes til 67-69 plejeboliger til en udgift på 15,7 mio. kr.

Aftalepartierne er enige om at afsætte midler til denne fase 2. Konkret afsættes 5 mio. kr. i 2025 og 2026 samt 5,7 mio. kr. i 2027.

Rengøring for hjemmehjælpsmodtagere (2,5 mio. kr. i 2025)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 2,5 mio. kr. i 2025 med henblik på, at det eksisterende serviceniveau vedrørende rengøring for hjemmehjælpsmodtagere kan fastholdes – som minimum til udgangen af 2025.

Klippekort og udsatte ældre (3 mio. kr. i 2024)

I flere år har der været afsat midler til, at borgere med mange timer i hjemmeplejen og alle borgere på plejecentre har haft et klippekort. I Budget 2023-2026 blev ordningen besluttet fastlagt til et kvarter pr. uge for den enkelte ældre og efterfølgende udfaset i 2024 og frem.

Aftalepartierne ønsker at videreføre klippekortet i en tilpasset form i 2024 og afsætter på den baggrund 3 mio. kr. hertil.

I regeringens finanslovsforslag 2024 er der over 4 år reserveret 100 mio. kr. til at understøtte en styrket indsats for udsatte ældre, hvilket vil svare til ca. 1,7 mio. kr. årligt til Randers Kommune. Aftalepartierne er enige om, at midlerne prioriteres til de mest udsatte ældre.

Sundhed, kultur og fritid

Ny Dronningborghal (i alt 30 mio. kr.)

Aftalepartierne ønsker at etablere en ny hal i Dronningborg. Hallen skal erstatte den tidligere Dronningborg-hal der er blevet lukket af sikkerhedsmæssige hensyn. Hermed sikres det, at der også fremover er en idrætshal i Dronningborg.

Den nye Dronningborghal vil blive nabo til den nye daginstitution som opføres i 2024 og det nye plejecenter, som forventes etableret i løbet af budgetperioden. Et nabofællesskab som giver muligheder for at samtænke og mødes på tværs af generationer.

Opførelsen af den nye dronningborghal forventes at koste 49 mio. kr. inkl. nedbrydning og bortskaffelse af den eksisterende hal mv. Dette finansieres af allerede afsatte midler til det oprindelige Dronningborg-projekt (19 mio. kr.) samt 30 mio. kr. der tilvejebringes som en driftsfinansieret anlægsinvestering ved en nedskrivning den tidligere afsatte tilskudspulje til Dronningborg-projektet med 1,5 mio. kr. i 30 år (jf. beskrivelsen i det udsendte budgetmateriale).

På denne måde skaber og finansierer aftalepartierne således grundstrukturen i det kommende idrætskompleks i Dronningborg.

Idrætspakke (3,3 mio. kr. i 2024 faldende til 1,7 mio. kr. i 2027 og frem)

Aftalepartierne er enige om en idrætspakke bestående af følgende elementer

Drift til bæredygtige kunstgræsbaner:

Der er tidligere truffet beslutning om støtte til etablering af tre nye kunstgræsbaner. I forbindelse med budget 2023-2026 blev der dog ikke afsat driftsmidler varigt til banerne. Aftalepartierne er enige om, at de resterende driftsmidler afsættes som en del af idrætspakken. Med en forudsætning om at de tre nye baner først forventes ibrugtaget i 2025, afsættes der yderligere 200.000 kr. i 2026 og 600.000 kr. i 2027 og frem. Aftalepartierne er samtidigt enige om, at det er en forudsætning for driftsstøtten, at de tre nye baner er miljømæssigt bæredygtige og ikke gennemføres med gummigranulat, idet der pågår et arbejde med at finde andre alternative løsninger grundet EU-lovgivning på området.

Herudover afsætter aftalepartierne et driftstilskud på 60.000 kr. i 2025 til Vorup FB. Klubben har planer om at lave en bane med LECA-sten. Tilskuddet kan supplere driftspengene fra de ordinære baner, der nedlægges for at opføre den nye kunstgræsbane.

Bevæg dig for Livet:

Aftalepartierne er enige om at videreføre initiativerne i projekt Bevæg dig for livet, idet projektet bidrager til at yde indsatser til de ikke-aktive borgere i Randers Kommune og dermed indfri ambitionerne i kommunens idræts- og fritidspolitik samt understøtte sundhedspolitikken. Der pågår aktuelt drøftelser om, i hvilket regi initiativerne mest fordelagtigt kan fortsætte. Til videreførelsen afsætter aftalepartierne som en del af idrætspakken 375.000 kr. i 2024 og 500.000 kr. i 2025 og frem.

Fritid For Alle:

Aftalepartierne er enige om at videreføre Fritid For Alle (FFA) i yderligere en 3-årig periode. FFA bidrager til at sikre, at alle børn og unge i Randers Kommune har lige adgang til foreningslivet gennem et tæt samarbejde med skoler, foreningsliv og frivillige organisationer.

Målet med en 3-årig forlængelse er at gøre indsatsen i regi af FFA bæredygtig og selvkørende, så den koordinerende rolle herefter kan reduceres til et minimum. Dette sikres ved at inkludere de resterende skoler, relevante foreninger og styrke det tværgående samarbejde. Som en del af idrætspakken afsætter aftalepartierne på den baggrund 445.000 kr. årligt i 2024-2026. Efter de 3 år forventes indsatsen forankret og vurderes at kunne gennemføres for 75.000 kr. årligt fra 2027 og frem.

Eliteidræt – ansøgning fra Sportsrådet:

Randers Kommunes har i indeværende år lavet den fjerde 4-årige aftale med Team Danmark. Aftalen understøtter Randers Kommunes talentarbejde med 8 udvalgte Team Danmark foreninger. Randers Talent og Elite er godt organiseret, hvilket bidrager og styrker de unges håb, ønsker og drømme for at udleve deres evner indenfor idrætten på et højere niveau. Randers Kommune er jf. Team Danmark den by i Danmark, der optager flest sports elever i grundskolen.

De 8 Team Danmark klubber i Randers Talent og Elite peger alle på, at det vigtigste for at udvikle de unge talenter yderligere er en styrket indsats af en uvildig og faglig stærk trænings- og miljøekspert. Dette vil give et bedre indblik i udøvernes trivsel og udfordringer og dermed øgede muligheder for at hjælpe uddannelsesinstitutionerne, klubber og trænere med at forbedre klub- og uddannelsesmiljøer, som byens unge sportsudøvere hver dag befinder sig i.

For at indfri de 8 klubbers samlede ønske i resten af denne Team Danmark aftale, er aftalepartierne enige om at imødekomme den ansøgning, som er fremsendt fra Sportsrådet, med 190.000 kr. årligt i 2024-2026.

Udfordringer på idrætsområdet:

Aftalepartierne er enige om, at restbeløbet efter den driftsfinansierede anlægsinvestering af Dronningborg-hallen reserveres til at imødegå opståede udfordringer på idrætsområdet. Forvaltningen fremsender inden udgangen af 2023 et oplæg til politisk behandling om midlernes anvendelse.

Oversigt og finansiering:

Idrætspakken er fuldt finansieret indenfor idrætsområdet jf. nedenstående oversigt.

(1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Drift til 3 bæredygtige kunstgræsbaner	0	60	200	600
Bevæg dig for Livet - videreførelse	375	500	500	500
Fritid For Alle	445	445	445	75
Eliteidræt – efter ønske fra Sportsrådet	190	190	190	0
Reservation til udfordringer på idrætsområdet	2.276	783	783	508
Udgifter, i alt	3.286	1.978	2.118	1.683
Finansiering				
Randers Realhal tilskud på 900.000 kr. årligt bortfalder fra 1. august 2023*	-1.300	-900	-900	-900
DB-hal tilskud bortfalder (ingen hal) i 2023, 2024, 2025 og 2026*	-450	-250	-125	
Restbeløb vedr. driftstilskud til ny DB-hal*	-1.891	-783	-783	-783
Finansiering, i alt	-3.641	-1.933	-1.808	-1.683
Balance akkumuleret	-355	-310	0	0

*Beløbet i 2024 er inkl. forventet overførsel fra 2023

Anlægstilskud – projekter i Assentoft, Hornbæk og Helsted (1,8 mio. kr. i 2025 og 1,2 mio. kr. i 2026)

Aftalepartierne har noteret sig det store lokale engagement, der er i forhold til projekter på idrætsområdet i både Hornbæk, Assentoft og Helsted.

Aftalepartierne ønsker at understøtte de gode lokale initiativer og afsætter derfor som opstartskapital:

- 0,6 mio. kr. i 2025 til projektet i Helsted
- I alt 1,2 mio. kr. til projektet i Assentoft (placeret med 0,6 mio. kr. årligt i 2025-2026).
- I alt 1,2 mio. kr. til projektet i Hornbæk (placeret med 0,6 mio. kr. årligt i 2025-2026).

Udbyhøj Havn - udviklingsplan (1 mio. kr. i 2025)

Aftalepartierne noterer sig med glæde, at arbejdet med perspektivplanen for Udbyhøj Havn og de omkringliggende udbygningsområder skrider fremad. Konkret arbejdes der aktuelt med udbud af boliger på Udbyhøj Havn. Med henblik på at påbegynde etableringen af konkrete aktiviteter i området og omdannelse af havnearealerne, er aftalepartierne enige om, at der afsættes 1 mio. kr. i 2025.

Familieiværksætterne og PREP (1,5 mio. kr. i 2025)

Familieiværksætterne (FIV), som er et forældrekursus for førstegangsfamilier, har været tilbudt siden 2014 i Randers Kommune. FIV er et gennemarbejdet undervisningskoncept, der tilbydes i mange kommuner, hvor omkring 1.500 familier siden starten har deltaget. Kurset starter under graviditeten og fortsætter til barnet er 8 måneder med et opfølgende møde efter to et halvt år. Siden 2018 har FIV-kurserne været suppleret med "MiniFIV", som er tilpasset de mest sårbare familier. PREP er et tilbud om parterapi.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2023-2026 blev der afsat midler til at videreføre FIV til og med 2024. Aftalepartierne ser meget positivt på tilbuddet og er enige om, at afsætte 1,5 mio. kr. til videreførelse også i 2025.

Sundhedsfremme

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2023-26 blev sundheds- og forebyggelsespuljen videreført to år, så der også i 2024 og 2025 er afsat 1,5 mio. kr. i puljemidler.

Som det fremgik af den nationale sundhedsundersøgelse "Hvordan har du det?" i 2021 har flere dele af befolkningen markant dårligere sundhedstilstand end gennemsnittet af de danske kommuner.

Aftalepartierne ser derfor de indsatser, der finansieres og gennemføres ved hjælp af sundhedsfremmepuljen, som en meget vigtig mulighed for at afprøve forskellige indsatser og skabe mulighed for ny og anden sundhedsudvikling på tværs i Randers Kommune. Puljen kan nemlig søges af alle forvaltninger, såfremt et projekt har et sundhedsmæssigt aspekt og bidrager til at højne sundhedstilstanden i Randers Kommune – jævnfør Sundhedspolitikken.

Der gennemføres årligt mellem 4 og 8 projekter i regi af sundhedsfremmepuljen. Tanken med puljen er at afprøve nye ideer, der så kan overvejes prioriteret permanent eller midlertidigt i driften, såfremt initiativet vurderes godt nok. Aftalepartierne er enige om, at en videreførelse af puljemidlerne skal drøftes i forbindelse med budgetlægningen 2025-2028.

Sundhedsplejen – styrket indsats (1 mio. kr. 2024)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 1 mio. kr. i 2024 til en styrket indsats målrettet de yngste børn. Midlerne forudsættes anvendt på flere sundhedsplejebesøg med fokus på generel forebyggelse, motorik, og ernæring hos vuggestue- og børnehavebørn.

Bedre rehabiliterings- og træningsfaciliteter

Siden kommunesammenlægningen er antallet af borgere, der skal have en genoptræningsplan eller et kronikerforløb, steget kraftigt. Sundhedscentrets faciliteter kan ikke rumme de mange borgere, der skal have genoptræning, og der er derfor behov for yderligere lokalefaciliteter, som forvaltningen er gået i gang med at finde.

Aftalepartierne forudsætter, at de udvidede rammer for rehabilitering og træning kan finansieres indenfor sundhedsområdet.

Overvægtige børn (0,2 mio. kr. årligt i 2025 og frem)

Aftalepartierne er enige om at fastholde et øget fokus i forhold til overvægtige børn, hvor der er afsat midler til og med 2024 til nedbringelse af ventelister. Aftalepartierne er enige om at permanentgøre budgetløftet og afsætter på den baggrund 0,2 mio. kr. til formålet i 2025 og frem.

Værkets udviklingsplan for bygningskomplekset (4,3 mio. kr. i 2024)

Værket har fremlagt en plan for udviklingen af de bygningsmæssige rammer. Forudsætningen for, at der kan indhentes mulig støtte fra fonde til gennemførelse af planen, er, at kommunen har bidraget til finansieringen af denne.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om at afsætte 4,3 mio. kr. til de mest påtrængende renoveringer på Værket.

Turbinen

Turbinen var i årene 2017-2020 udnævnt til regionalt spillested men fik ikke forlænget dette ved udvælgelsen af regionale spillesteder i 2020 for årene 2021-24.

Derfor blev der i budget 2021-2024 afsat en midlertidig bevilling til Turbinen på 500.000 kr. årligt til og med 2024, som skulle sikre et fortsat højt niveau af aktiviteter i Turbinen og dermed understøtte arbejdet med at få genudpeget Turbinen som regionalt spillested fra 1. januar 2025.

Det er aftalepartiernes ambition, at Turbinen igen bliver regionalt spillested fra 2025. Såfremt dette ikke sker, skal der i forbindelse med budgetlægningen 2025-28 fremlægges en plan for, hvorledes aktivitetsniveauet i Turbinen kan videreføres på det nuværende niveau.

Randers Kunstmuseums billedskole

Randers Kunstmuseums billedskole tilbyder børn og unge et frirum til at eksperimentere med udtryksformer og materialer. Initiativet har hidtil været baseret på støtte fra Statens Kunstfond og Østjysk Vækstbånd. Midlerne fra Østjysk Vækstbånd halveres dog med virkning fra 2024 og bortfalder helt fra 2025 og frem. Kunstmuseet har på den baggrund fremsendt et budgetønske til kommunen, da de mangler ca. 200.000 kr. i 2024 og 400.000 kr. i 2025 og frem, hvis initiativet skal videreføres.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at den manglende finansiering til billedskolen i 2024 kan ske fra særbevillingen, der er tilknyttet kulturaftalekommunerne, hvor der er ikke-disponerede midler. I forbindelse med budget 2025-2028 er aftalepartierne samtidigt enige om at drøfte mulighederne for finansiering af en yderligere videreførelse af initiativet. Aftalepartierne opfordrer samtidigt Kunstmuseet til fortsat at søge eksternt – herunder statslig – medfinansiering af initiativet.

Nyt magasin til Randers Stadsarkiv (16,7 mio. kr.)

Ved budgetaftalen for 2023-26 blev det aftalt, at der ved budgetlægningen for 2024-27 skal tages stilling den fremtidige magasinstruktur for Randers Stadsarkiv.

Der er udarbejdet et grundlag, der beskriver to løsninger herfor - dels opførelse af et magasin alene for Randers Stadsarkiv og dels et større magasin, der ud over stadsarkivet kan rumme arkivalier fra flere andre museer.

Aftalepartierne er enige om at reservere i alt 16,7 mio. kr. i 2025 til etablering af et nyt arkiv/fællesmagasin. I 2024 undersøges på baggrund af de givne tilkendegivelser fra andre interesserede parter, om der er grundlag for at etablere det større magasin delvis ved fundraising og evt. andre finansieringsmuligheder.

Såfremt dette er muligt, ønsker aftalepartierne at prioritere, at der etableres et fællesmagasin med stor volumen, der kan give stordriftsfordele for alle involverede parter. Det forventes, at der til drøftelserne om budget 2025-2028 kan foreligge et endelig beslutningsgrundlag herom.

Projekt sangkraft (0,3 mio. kr. i 2024)

Sangkraft Randers er et relativt nyt initiativ og har til formål at styrke den kulturelle dannelse gennem sang og korsang i Randers. Sangkraftcentret skal blandt andet:

- Styrke sangkulturen i byens skoler og i byen i det hele taget
- Bygge bro og skabe koordination mellem fagpersoner og brugere – herunder skolerne.
- Understøtte udviklingen af et elitemiljø for sangere og korsanger
- Hjælpe med at organisere større events

Sangkraft Randers har opnået støtte fra bl.a. Nordea fonden og Statens Kunstfond, og aftalepartierne er enige om at støtte initiativets opstart med 300.000 kr. i 2024.

Miljø og teknik

Kollektiv bustrafik (5,6 mio. kr. i 2024)

Den kollektive trafik i Randers Kommune står i en svær situation. Stigende brændstofpriser, en ny indtægtsmodel i regi af Midttrafik og færre passagerer efter corona-epidemien har medført, at budgettet ikke hænger sammen.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2023-2026 blev det på den baggrund besluttet, at der skal udarbejdes en ny kollektiv trafikplan, som skal afhjælpe de økonomiske udfordringer på busdriften. Der er på baggrund heraf udarbejdet et politisk beslutningsgrundlag med en række forslag til tiltag, der kan gennemføres for at skabe balance i økonomien i busdriften.

I budgettet for 2023 blev der ekstraordinært afsat 12 mio. kr. til driften, men fra 2024 og frem er der en økonomisk ubalance, der forventes at ligge i størrelsesordenen 10 mio. kr. årligt. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at afsætte 5,6 mio. kr. til den kollektive bustrafik i 2024, som skal dække halvårseffekten af ubalancen samt nødvendig kompensation til vognmænd.

Fra og med 2. halvår 2024 forudsættes der gennemført reduktioner svarende til ubalancen på 10 mio. kr. årligt. Så store reduktioner vil få konsekvenser for kommunens borgere, og det er derfor vigtigt at ethvert forslag bringes til bordet.

Aftalepartierne er derfor enige om, at der nedsættes en hurtigarbejdende arbejdsgruppe med deltagelse fra Midttrafik, forvaltningen og repræsentanter for buschaufførerne. Arbejdsgruppen skal med afsæt i det allerede udarbejdede oplæg udforme supplerende og tilpassede forslag – primært i forhold til mulighederne for at foretage rute- eller køreplanstilpasninger med mindst mulige konsekvenser for borgerne – herunder landdistrikterne.

Arbejdsgruppen fremsender sit oplæg med henblik på, at der politisk kan træffes beslutning om udmøntning af reduktionskravet inden udgangen af 2023, så en ny køreplan kan træde i kraft i 2. halvår 2024. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om, at pensionistkortet og ungdomsskoleruterne ikke vil blive berørt af ændringer.

Infrastrukturpulje – opsparring Ringboulevard (2 mio. kr. årligt i 2024-2026 og 12 mio. kr. i 2027)

Ringboulevardens forlængelse sikrer en mere effektiv afvikling af den øst-vest-gående trafik i Randers by. Det er en forbindelse, der har været længe undervejs, men nu er linjeføringen for Ringboulevardens forlængelse fastlagt, og planlægning af forbindelsen er igangsat.

Aftalepartierne er enige om, at realiseringen af Ringboulevardens forlængelse er en forudsætning for fortsat by- og erhvervsudvikling i den nordøstlige del af Randers Kommune. Ringboulevarden er således et vigtigt element i infrastrukturen i Randers. Aftalepartierne er derfor enige om at øge opsparringen til Ringboulevarden i regi af infrastrukturpuljen med yderligere 2 mio. kr. årligt i 2024-2026 og 12 mio. kr. i 2027.

Naturgenopretning – puljemidler til natur, klima og miljø (1,2 mio. kr. årligt i 2024 og 2025)

Aftalepartierne er enige om at videreføre og forøge puljen vedrørende naturgenopretning - klima, natur og miljø. Der afsættes på den baggrund 1,2 mio. kr. årligt i 2024 og 2025 til formålet.

Midtbystrategi – videreførelse (2 mio. kr. årligt i 2024 og 2025)

I december 2019 vedtog Randers Byråd den strategiske udviklingsplan for Randes Midtby. Midtbystrategien har til formål at gøre Randers by endnu mere attraktiv og skabe en levende midtby med oplevelser, indtryk og muligheder for alle. Der er i tidligere år afsat midler til og med 2023 til en forstærket midtbyindsats. Aftalepartierne ser med tilfredshed på arbejdet, der er udført og fortsat pågår for at udvikle Randers Midtby. Byens fysiske rum udvikles i tæt dialog med byens aktører f.eks. cityforeningen, så Midtbyen fremstår som en smuk kulisse for forskellige events, shopping og afslapning.

En levende midtby er hjertet i Randers som attraktiv bosætningskommune – uanset hvor i kommunen man vælger at bo. Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte yderligere 2 mio. kr. i 2024 og 2025 til at videreføre indsatsen, som også skal have fokus på skabe liv i midtbyen ved gennemførelse af aktiviteter.

Aftalepartierne bemærker i den forbindelse, at kommunen ikke kan lykkes med indsatsen alene, men er afhængig af, at de handelsdrivende i Midtbyen tager ansvar for udviklingen og brugen af de byrum og gader, som de bor og driver forretning i.

Støjafskærmning Helsted (6,5 mio. kr. i 2025)

Aftalepartierne er tilfredse med, at arbejdet med at etablere støjskærm langs E45 ved Helsted skrider fremad, og at den forventes etableret senest i 2025. Det noteres dog også, at der i den afsatte bevilling hos Vejdirektoratet ikke er indeholdt midler til etablering af støjskærm hele vejen til Svejstrupvej.

Aftalepartierne opfordrer forvaltningen til, at der fastholdes en tæt dialog med Vejdirektoratet med henblik på løbende at afsøge muligheder for, at der inden for den afsatte bevilling kan opsættes mere støjskærm. Der er i kommunens budget allerede afsat 2 mio. kr. til projektet. Aftalepartierne er enige om, at der i 2025 reserveres yderligere i alt 6,5 mio. kr., så der er sikkerhed for at støjafskærmningen bliver etableret.

Klimaindsats - skovrejsning (2 mio. kr. i 2024)

Skovrejsning spiller en vigtig rolle i realiseringen af Randers Kommunes målsætninger i Klimaplanen om at reducere CO₂-udledningen med 70% i 2023. Ambitionerne for skovrejsning er store, og kommunen kan ikke nå målet alene. Derfor er eksterne samarbejder og partnerskaber med såvel private borgere som virksomheder og forsyningsselskaber en forudsætning for, at det lykkes. Aftalepartierne noterer sig med tilfredshed, at de tidligere afsatte midler til en skovpulje i årene 2022 og 2023 har medført, at der er er peget på flere områder for skovrejsning, og at flere partnerskabsaftaler med eksterne parter er på vej.

For at understøtte realiseringen af målene om mere skov udarbejdes en strategi for skovrejsning. Strategien fastlægger retningen for det videre arbejde med skovrejsning, herunder kommunens rolle i forbindelse med privat skovrejsning. Erfaringsmæssigt kan kommunale midler aktivere eksterne midler med en faktor 3-4. Aftalepartierne ser positivt på de ambitiøse tiltag, der arbejdes med på skovrejsningsområdet, og er enige om at afsætte yderligere 2 mio. kr. til formålet i 2024.

Badesø Nordre Fælled (i alt 7 mio. kr. i 2024-2025 + drift på 0,3 mio. kr. årligt i 2026 og frem)

På baggrund af en ansøgning om støtte til projektet "Spring ud i det" omhandlende en badesø med tilhørende naturområde på Nordre Fælled har A.P. Møller fonden givet tilsagn om en bevilling på 37 mio. kr. til projektet. Det er en forudsætning for bevillingen, at Randers Kommune finansierer projektet med 7 mio. kr., og at Randers Kommune står for den fremtidige drift af badesøen. Før badesøens endelige realisering skal der foretages supplerende undersøgelser af jordbundsforholdene og vandbalancen for bl.a. at sikre, at der er tilstrækkeligt med vand. Resultatet af undersøgelserne forventes at foreligge i efteråret 2023.

Aftalepartierne ser med stor glæde på, at det er lykkedes at tiltrække en så stor investering til gavn for Randers Kommunes positive udvikling og er enige om at afsætte 3 mio. kr. i 2024 og 4 mio. kr. i 2025 til realisering af projektet samt 0,3 mio. kr. årligt fra 2026 og frem til den fremtidige drift af badesøen. Aftalepartierne er endvidere enige om, at det endelige projekt for badesøen fremlægges til politisk godkendelse, når resultaterne af undersøgelserne foreligger.

Brandsikring kommunale bygninger (2,5 mio. kr. årligt i 2024-2027)

Nye regler medfører, at brandsyn fremadrettet skal foretages ud fra de driftsmæssige krav, der er stillet i medfør af bygningsreglementet. Kravene gælder for såvel nybyggeri som for eksisterende byggeri. Som følge af de nye regler må der imødeses behov for ombygninger og andre bygningsmæssige tilpasninger. Der er tale om en gennemgang af hele bygningsmassen.

Der er tidligere foretaget en total bygningsgennemgang af ældreboliger, plejeboliger og bosteder, hvorfor der primært forventes behov for tilpasning af bygninger, hvor der er børn til stede. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at afsætte en ramme på i alt 10 mio. kr. i budgetperioden for at sikre, at de kommunale bygninger lever op til de gældende regler for brandsyn.

Bygningsvedligehold – et løft samt prioritering og anlægsstyring (5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025)

Der er i dag et efterslæb på den samlede bygningsvedligeholdelse, hvilket medfører øget behov for nødvendig genopretning. I den 10-årige investeringsplan på anlægsområdet er der fastlagt en gradvis forøgelse af budgettet til bygningsvedligehold fra 2024 til 2028 og frem. Fra og med 2028 udgør budgettet 59,4 mio. kr.

Aftalepartierne er enige om, at det vigtigt med en synlig prioritering af midlerne til bygningsvedligehold, så det er tydeligt for kommunens borgere, hvorfor nogle bygninger prioriteres før andre. Aftalepartierne er samtidigt enige om, at budgettet til bygningsvedligehold løftes med 5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Randers Kommune vokser i disse år, men væksten sætter nye krav til udbygningen af kapaciteten på flere områder i Randers Kommune - både i form af ny-, til- og ombygning. Ejendomsservice har en central rolle som bygherrerådgiver i de kommende års kapacitetsudbygning. Aftalepartierne lægger vægt på, at Ejendomsservice styrker sine evner til styre de mange byggeprojekter og er samtidigt enige om, at der frem imod budget 2025-2028 gennemføres en analyse med en evaluering af Ejendomsservice.

Cykelstier – prioritering af fordyrede projekter

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2023-2026 blev der besluttet fire cykelstiprojekter. Disse har siden vist sig at blive væsentligt dyrere end forudsat i budgettet.

Aftalepartierne er enige om at prioritere følgende indenfor de rådige midler:

- Anlæg af en dobbeltrettet cykelsti mellem Gjerlev og Øster Tørslev så der etableres sikker skolekorridor for børn i Gjerlev, der går i skole i Øster Tørslev (9,5 mio. kr.),
- Etablering af enkeltrettet cykelsti mellem Skovvangsvej og Dybdalsvej i Drastrup (2,3 mio. kr.)
- Færdiggørelse af cykelstien i Fårup ved at etablere en dobbeltrettet cykelsti langs sydsiden af Fårupvej mellem Hobrovej og Storegade (2,0 mio. kr.).

I alt anvendes 13,8 mio. kr. af de 15 mio. kr. der blev afsat i budget 2023-2026. Aftalepartierne er enige om, at de resterende 1,2 mio. kr. reserveres til senere realisering af en udvidelse af Højsletvej, ligesom projektet drøftes igen i forbindelse med budget 2025-2028.

Landdistrikter

Etablering af toiletbygning i Hald (425.000 kr. i 2024)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 425.000 kr. i 2024 til etablering af en toiletbygning i tilknytning til aktivitetspladsen i Hald. Driften af toiletbygningen forudsættes varetaget af lokalområdet.

Områdefornyelse

Aftalepartierne noterer sig med stor glæde det stærke lokale engagement der vises i forbindelse med områdefornyelse af byerne i landdistriktet. Aftalepartierne er derfor enige om, at der i forbindelse med budget 2025-2028 skal tages stilling til fortsat finansiering af indsatsen så flere lokalsamfund kan blive omfattet.

Erhverv og udvikling

Flodbyen og Klimabroen

Randers Kommune vedtog i september 2020 udviklingsplanen for fremtidens boligområde i Randers – Flodbyen. I 2022 etablerede Randers Kommune sammen med AP Ejendomme et arealudviklingselskab der skal realisere Flodbyen over de næste mange år.

Flodbyen Randers og etableringen af Klimabroen er den største fysiske forandring af Randers i mange hundrede år. Byen vender atter ansigtet mod vandet og får realiseret det unikke rekreative potentiale, som Gudenåen har, binder byen bedre sammen, og skaber et nyt byområde med høje ambitioner indenfor arkitektur, udeområder og bæredygtighed.

Arealudviklingselskabet er kommet godt i gang og kan melde om stor interesse fra investorer for at investere i Flodbyen. Det betyder, at første etape af Flodbyen forventes at være udsolgt flere år før forventet. Aftalepartierne er særdeles tilfredse med udviklingen, som viser at den ambitiøse udviklingsplan for Flodbyen kan realiseres.

En afgørende forudsætning for realisering af de videre etaper i Flodbyen er etablering af Klimabroen – det største infrastrukturprojekt nogensinde i Randers Kommune. Klimabroen vil ændre trafikstrømmene i Randers by og give den ekstra forbindelse på tværs af fjord og å, som vi har manglet i mange år. Som en del af budget 2024-2027 videreføres den årligt stigende opsparing til etablering af Klimabroen. I 2030 er det målsætningen, at der er sparet op til halvdelen af de forventede udgifter til broen. Aftalepartierne er enige om, at de politisk vil arbejde for, at den resterende finansiering kan tilvejebringes via et statsligt anlægstilskud og/eller en udvidet lånedispensation.

Plan- og byggesagsbehandling (1,2 mio. kr. i 2024 og 3,2 mio. kr. i 2025)

Aftalepartierne for de seneste års budgetaftaler har prioriteret bedst mulige vilkår for at sikre væksten i Randers Kommune. Senest blev den midlertidige forhøjede bevilling på 2 mio. kr. videreført i 2024 i budget 2023-2026 for at understøtte korte sagsbehandlingstider i byggesagsbehandlingen og planlægningsopgaverne.

Til trods for stigende priser og en opbremsning i boligmarkedet er det fortsat attraktivt at investere i Randers Kommune, hvilket afspejler sig i behovet for planlægning og infrastruktur. Samtidig planlægges opgaver som en del af den grønne omstilling for vedvarende energianlæg, omlægning af varmeforsyning og afledt infrastruktur, som f.eks. Power-to-X. Samlet giver det et ekstra pres på myndighedsbehandlingen. Hertil kommer, at projekterne i regi af Flodbyen skrider væsentligt hurtigere frem end forventet. Det er glædeligt, men sætter yderligere pres på planlægningsressourcerne.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at den nuværende forhøjede bevilling til området forlænges med yderligere et år og forhøjes yderligere i 2024-2025. Der afsættes derfor 1,2 mio. kr. i 2024 og 3,2 mio. kr. til formålet i 2025.

ReThinker Randers (0,75 mio. kr. i 2025)

ReThinker Randers er et nyt frivilligt fællesskab, der er under etablering i Randers Kommune. Borgere kan melde sig som frivillige og bidrage til at hjælpe både frivillige, kommunale og kommercielle arrangementer – og samtidigt få oplevelser og blive del af et fællesskab. Initiativet er finansieret indtil udgangen af 2024.

Aftalepartierne ønsker at støtte op omkring initiativet og er enige om at afsætte 750.000 kr. til formålet i 2025. Erhvervs- & Udviklingspuljen bidrager til finansieringen i 2025 med 250.000 kr.

Familiehuset (150.000 kr. årligt i 2024 og 2025)

Aftalepartierne er enige om at videreføre bevillingen med driftstilskud til Familiehuset i 2024 og 2025. Der afsættes 150.000 kr. årligt til formålet. Tilskuddet finansieres af midlerne afsat til Midtbystrategien.

Naturnationalpark Fussingø - dyrehegn

Aftalepartierne noter sig, at det fremgår af regeringsgrundlaget for den siddende regering, at *"De 15 besluttede naturnationalparker skal gennemføres, idet lokale kommunalbestyrelser/byråd involveres i parkernes gennemførelse og fremtidige drift"* samt *"at der skal etableres lokale bestyrelser med relevant deltagelse efter inspiration fra organiseringen af de fem nationalparker"*.

Aftalepartierne ønsker af hensyn til sagens oplysning, at der gennemføres dialog med Naturstyrelsen om rammerne for Naturnationalpark Fussingø inden der træffes beslutning i byrådet om landzonetilladelse til et dyrehegn omkring parken.

Tværgående og øvrig finansiering

Reduktion af sygefravær og vikarudgifter

På tværs af landet er sygefraværet blandt medarbejderne i kommunerne steget i de senere år og er ikke kommet på niveau med sygefraværet før corona-nedlukningerne. Det øgede sygefravær presser driften og giver øgede udgifter til vikarer i kommunens institutioner.

Aftalepartierne ser på den baggrund med tilfredshed på, at fraværet igennem den seneste tid har haft en faldende tendens i Randers Kommune og forudsætter, at kommunens ledelse – fra direktionen til de decentrale ledere – fastholder et styrket fokus på at nedbringe fraværet yderligere og arbejder aktivt med såvel arbejdsmiljø, trivsel og udvikling af en endnu stærkere fremmødekultur på tværs af alle kommunens arbejdspladser.

Låntagning (-19 mio. kr. i finansiering)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har givet mulighed for øget låntagning i Randers Kommune.

Aftalepartierne er enige om, at der på baggrund heraf optages lån på 19 mio. kr. som indgår som generel finansiering af nærværende budgetaftale. Optagelsen af lånet indebærer udgifter til afdrag og renter på ca. 1,4 mio. kr. årligt i 2025-2027.

Aftalepartierne konstaterer, at udnyttelse af lånedispositionen fortsat indebærer, at der budgetteres med nedbringelse af gælden på det skattefinansierede område i budgetperioden 2024-2027.

Udmøntning af anlægspuljen afsat i 2027 (-48,1 mio. kr. i finansiering)

Aftalepartierne er enige om at udmønte anlægspuljen afsat til fri prioritering i basisbudgettet. Puljen er på 48,1 mio. kr. i 2027 og er anvendt til generel finansiering af anlægsinvesteringerne i nærværende aftale.

Proces Budget 2025-2028

Aftalepartierne er enige om, at de politiske forhandlinger om budget 2025-2028 indledes med et fælles møde mellem aftalepartierne bag nærværende aftale. Mødet gennemføres med henblik på at indgå en aftale også for budget 2025-2028.

Tilførsel af midler som følge af finanslov 2024

Såfremt kommende forhandlinger om finansloven for 2024 betyder tilførsel af midler til kommunen – som ikke er adresseret andre steder i nærværende aftale - er aftalepartierne enige om, at konkret udmøntning af disse skal drøftes nærmere i kredsen af aftalepartier.

Borgmesteren

For Socialdemokratiets byrådsgruppe

For Venstres byrådsgruppe

For Det Konservative Folkepartis byrådsgruppe

Nye Borgerliges byrådsgruppe

For Dansk Folkepartis byrådsgruppe

For Radikale Venstres byrådsgruppe